

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK — CONTICH

1. Drie maanden onder de Sneeuw. — 3. Sint Gregoriusdag op School. — 6. Een moedig Meisje. — 7. Karel Cogge. De Overstroming aan den IJzer. — 8. Het een lap dan een scheur. — 17. De Zinneloozen van Gheel. — 20. De Klok van Stuivekenskerke. — 24. Grapjes en Vroolijke Verhalen. — 34. Nog Grapjes. — 35. Het Kindje van de Zee. — 37. De Bezembinders van Kleit. — 38. De Vlucht in de Koffer. — 41. De Gierigaard. — 43. De Veerman van 't Zwin. — 48. Eertijk duurt 't langst. — 61. Streng Winters. — 62. De Wees in Londen. — 63. Sinterklaas op de Heide. — 66. De Kinderen van den Smokkelaar. — 67. De Paaschklokken. — 69. Leeuwte van Damme. — 70. Van Alles Wat. — 71. Nieuwsgierig Aagje. — 79. De Verrassing van Oudenaarde. — 83. Op de Hooge Venen. — 85. De Overwintering van Nova Zembla. — 89. Hoogmoed komt voor den val. — 89. Het Spook. — 95. De twee Weesjes. — 96. De oude Redder. — 97. De Vlucht. — 101. Toch beter Thuis. — 105. Ongeluk en Geluk. — 108. Bieke. — 109. De oude Mantel. — 110. Robinson Crusoe. — 113. De Rooversjongen. — 114. Nooit Vergeten. — 118. De Spion van den Molen. — 119. De Kinderen van den Dokter. — 120. De Ruwe Kerel. — Tweemaal gevonden. — 126. De Kerels van Lampernisse. — 136. Thijl Uilenspiegel. — 137. Oom Tom. — 141. De Kerstavond van Bertje. — 143. De Reis in de Wildernis. — 168. Een jonge Held. — 169. Jacob van Artevelde. — 170. De Overwinning van Karel. — 171. Geneveva van Brabant. — 172. De Avontuurlijke Reis. — 173. De Strijd met den Wolf. — 174. Een Vreeselijke Avond. — 175. De gevluchte Slaaf. — 176. In de Vliegmaschine. — 177. De moedige Vrouw. — 178. Ontsnapt. — 179. Valsch beschuldigd. — 180. De van den Torenwachter. — 181. Terug bij vrouw en kinderen. — 182. De Reize van Columbus. — 183. De Schilder van Karel den Stoute. — 184. Het Spook van Schelde. — Het Avontuur in het Gebergte. — 186. Jack de Cowboy. — 187. Hoe Jack prairieboer werd. — 188. De sterkste Voetbalclub. — 189. De Held van Tremeloo. — 190. De straf van 't Elzelarehof. — 191. De Cowboy van Fort Bell. — 192. Jeanne d'Arc. — 193. De Wandelende Deur. — 194. De Avonturen van Geeraart. — 195. Geeraart in Rusland. — 196. Dikke Dries. — 197. De Roode Knuppels. — 198. Rosa van Dennenburg. — 199. De Wolf van Ghistel. — 200. De berooverde Molen. — 201. Zonderling gered. — 202. De Spaansche Furie. — 203. De Boeteling van Veurne. — 204. Een angstige Nacht. — 205. De Prins van Kakao. — 206. De dappere Elzie. — 207. De Avonturen van David. — 208. In en uit de Gevangenis. — 209. De Spion voor zijn Land. — 201. In het verwoeste Vlaanderen.

Vraag elke week het nieuwe boekje aan uw dagbladverkooper, want de reeks van deze veel gevraagde boekjes gaat gedurig voort

— PRIJS 60 CENTIEM —

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 178.

2de druk

A. HANS

Ontsnapt

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich

Nr. 178.

A. HANS.

Ontsnapt

(Tweede druk.)

ONTSNAPT.

I.

Tusschen Sluis en Knokke, dicht bij het Zwijn, woonde boer De Winter. Vroeger was hij de baas van een groote hoeve. Maar 't waren nu treurige tijden, in 1811. De Franschen waren baas in ons land. Napoleon, de keizer, schreef overal zijn wil voor. Vlaamsche jongens moesten voor hem vechten in de vreemde landen, waar Napoleon ook wilde heerschen. Veel dier jonge lieden verdoken zich liever in de bosschen dan soldaat te worden voor den vreemden verdrukker. In Engeland had Napoleon niets te vertellen. Omdat dat land te benadeelen, verbood hij er handel mee te drijven.

Maar de menschen bij ons moesten uit Engeland allerlei koloniale waren krijgen. Dit werd door Napoleons besluit verhinderd.

Toch waren er Engelsche schepen, die in 't geheim naar onze kust voeren met ladingen. Vlaamsche visschers haalden die in hun schuïten af, gedurende de

nacht. Zoo was er een smokkelhandel. En in 't geheim ook werden de goederen verkocht.

Maar aan onze kust waakten Fransche douaniers en soldaten. En smokkelaars, die betrapt werden, kregen strenge straf.

Zoo had boer De Winter toegelaten gesmokkelde goederen in de kelders onder zijn hoeve te leggen. Dit was ontdekt. De Fransche overheid had zoo'n zware boete geeischt, dat het vee, en de gansche inspan van den landbouwer verkocht waren geworden om het geld op te brengen.

Als een arme man moest De Winter met vrouw en kinderen een hut gaan bewonen. En om wat te verdienen, smokkelde hij nu zelf met visschers mee.

De Winter ging op een Januari-morgen uit. Met Kerstmis had 't gesneeuwd, maar de regen had het blanke kleed uitgewischt.

De Winter begaf zich naar een andere hut. Hier woonde een visscher, die Antoon heette.

Hij zat met zijn vrouw aan tafel te eten.

— Goeden morgen, groette De Winter. Nog aan 't ontbijt ?

— Ja, antwoordde Antoon, ik heb lang geslapen. Van nacht uit geweest, hé ? Alles is goed gegaan... Den volgenden nacht komt Jones de Engelschman, bij de kust. We zullen veel moeten lossen.

— En ik verwacht morgen mijnheer Drielen met zijn vrouw en dochter. Zooals ge weet moeten ze mee naar Engeland.

— Schipper Jones heeft er me over gesproken. Hij zal eenige dagen in de buurt blijven, want in één nacht kunnen we niet alles lossen.

— O, dan kan mijnheer Drielen met zijn familie bij mijn broer logeeren, hernam De Winter. Mijn hut is te klein. Ik zal hun morgen avond te gemoet gaan op den weg naar Brugge.

— Ge werkt van avond mee ?

— Ja, zeker...

— O, het is zoo gevaarlijk ! sprak Anna, de vrouw van Antoon. Dat loopt nog eens slecht af.

Maar de visscher lachte met haar vrees.

— Niet bang zijn, Anna, sprak hij. Smokkelen, och, in de lange Winternachten gaat het opperbest. Maar eerst moet de roode vos weg. Die verrader heeft uw ongeluk op zijn geweten, De Winter.

— Die fielt ! Een Vlaming ! Ja, hij heeft het gezien, dat er goederen naar mijn hoeve werden gebracht en de Franschen gewaarschuwde. Maar wat wilt ge met hem doen ?

— Eerst dacht ik er over, hem bij zijne roode haren te trekken en in zee te slingeren. Maar dan heb ik een moord op mijn geweten en dat wil ik niet. Al noemen de Franschen ons brigands, toch beschouw ik me zelf nog als een eerlijk mensch. De Franschen hebben het recht niet hier den baas te spelen en ons te beletten koffie met suiker te drinken of een goede pijp tabak te rooken. Ik wil dus geen misdaad plegen ;

evenwel, de roode vos met zijn valsch gezicht moet uit den weg, hernam Antoon.

— Maar hoe? vroeg De Winter.

— Ik heb een goed plan. We zullen den verrader naar Engeland zenden of nog beter naar Amerika. De schipper, Jones, kan hem overdoen aan een Amerikaansch schip, en dan zijn wij hem hier kwijt. Hij zal een raar gezicht trekken.

— Dat ware niet slecht. Maar hij is zoo glad als een paling. Hoe zult ge hem te pakken krijgen? vroeg De Winter.

— Zit hij eenmaal tusschen mijn vingers, hij zal er niet van tusschen glijden, al is zijn lijf dan ook lenig als dat van een slang. Laat dat zaakje maar aan mij over! Binnen kort zit de roode vos ver van hier, baas De Winter...

— Noem mij geen baas meer! Ginds staat mijn hoeve eenzaam en verlaten, maar moest ik mijn eigen deuren ontsluiten, ik kreeg den kogel.

— Uw hofstede is verzegeld. Niemand wil er geld voor bieden. Ik weet het. Het land ligt daar renteloos. 't Zijn ellendige tijden. Was het rijk van Napoleon maar gauw uit.

De mannen spraken nog een wijle.

II.

De roode vos, eigenlijk Andries Bouk, zat in zijn ellendige hut aan 't eind van 't dorpje Retranchement.

Zijn gelaat was afstootend en zijn kleine oogen getuigden van sluwheid. Zijne roode haren hingen sluk over het voorhoofd en vielen langs achter wanordelijk in den hals.

De roode vos was misschien dertig jaren oud.

Vroeger liep hij langs het strand als een ellendige zeeschuimer. Geraakte er een schip op de zandbanken en sloeg dit uiteen, dan was Andries Bouk er vlug bij, niet om de ongelukkige drenkelingen te redden van een wissen dood, maar om de drijvende of aan land gespoelde kisten, zakken en balen te rooven. Vond hij het lijk van een schipbreukeling, dan voelde hij in de zakken naar geld en sneed hij de vingers met de ringen af; kortom, hij bedreef allerlei schurkenstreken.

Nu, met de komst der Franschen, had hij een ander baantje.

Hij bespiedde de smokkelaars en verried ze aan de douaniers. Ook maakte hij jacht op deserteurs en leverde de ongelukkigen aan de Franschen over. En dat alles voor een handvol bloedgeld!

En nu zat de schelm in zijn hut.

Een jongen van een jaar of dertien kwam binnen.

— Wat moet ge hier? vroeg Andries.

— Zijt gij de roode vos?

— Zeg, leelijke mormel, wilt ge dien scheldnaam voor u houden! Ik heet Andries Bouk. De brigands noemen mij den vos. Maar de Franschen zullen al die

misdadigers ophangen of doodschieten. Doch wat komt ge nu eigenlijk doen? Wat wilt ge van mij?

— Geld verdienen, want dat kan ik ook gebruiken.

— Ik ben niet rijk genoeg om knechten te houden, en bij mij is er niets te verdienen, beweerde de vos.

— Ik kom mij ook niet als knecht verhuren. Dat ben ik al. Maar verklapt gij de smokkelaars niet bij de Franschen?

— Ja. Kent gij de smokkelaars? Hun naam? Rap, zeg het!

— Dat zoudt ge wel willen. Maar dat gaat zoo maar niet, hoor! Als ik die gasten bij de Franschen aanklaag, krijg ik ook geld, zoowel als gij. Maar ongelukkiglijk weet ik den weg niet goed. Daarom kom ik bij u. Voor een gulden wil ik u alles vertellen. En gij zult wel meer verdienen!

— Laat hooren dan! Ge zult het geld krijgen.

— Eerst het geld, zei de jongen. Boter bij de vischman.

— Ge vertrouwt me niet?

— Zaken zijn zaken! En het is me om duiten te doen, beweerde de jongen.

— En als ge mij maar wat op de mouw speldt? vroeg de vos. Als ge me iets wijs maakt?

— O, als ge mij niet gelooven wilt, desnoods zal ik de douaniers zelf ook wel vinden. Ze zullen meer dan een gulden betalen.

De knaap deed een beweging alsof hij vertrekken wilde.

— Neen, neen, blijf! riep Andries. Ik zal u nu een halven gulden geven en de rest krijgt ge later. Dat beloof ik u vast.

— Nu een gulden of ik ben weg! Ge moet dadelijk beslissen. Ik blijf niet langer.

— Nu, hier dan.

De vos betaalde den knaap.

— En nu uw nieuws, zei hij.

— Kent ge Antoon? vroeg de knaap.

— Ja. Hij is de grootste smokkelaar van het land. Dat weet ik zoo goed als gij.

— Welnu, dezen avond komt hij met drie maten in het Hazegras bijeen, om een plan te bespreken van een smokkelzaak.

— Hoe weet gij het?

— Dezen middag moest ik voor boer Dekker, mijn baas, wat in den stal doen. De knecht van Dekker, ook een smokkelaar, fluisterde met Antoon, die zoogenaamd als bedelaar op het hof kwam. Ze vermoedden niet, dat ik in den stal was. Zij stonden bij de deur. En ik kon goed hooren, dat ze afspraken vanavond om tien uur met nog eenige gasten in het Hazegras te vergaderen en daar een nieuw smokkelplan te overleggen... Ze zullen dan uitvaren...

— Waar komen ze samen? In welk huis?

— Laat ons in de herberg van Mie gaan, hoorde ik Dekkers knecht zeggen. 't Is zoo koud buiten. Maar Antoon wilde dat niet. «Ik weet niet zeker of we Mie

wel kunnen vertrouwen. Is het te koud, dan kruipen we in den stal van Peer, den schaper. Die staat nu toch verlaten», zei hij. Dus, nu weet ge het, Andries.

De roode vos had belangstellend naar deze mededeeling geluisterd.

Vergenoegd wreef hij in zijn handen, zoodat zijn lange vingers kraakten.

— Om tien uur? zei hij. Wel, 't is nu zeven. Ik heb nog tijd. Maar toch zal ik onmiddellijk vertrekken. Beter te vroeg dan te laat. Wie weet wat ik hoor! En gij, jongen, mondje toe, nietwaar? Niets laten merken. Flink zwijgen, waarschuwde de schelm.

— Natuurlijk! Moest Antoon of Dekkers knecht weten, wat ik hier uitvoerde, ze sloegen me wel dood.

— En als ge nog zulk nieuws weet, een gulden is er altijd te verdienen.

— Ik zal mijn best doen. Gaat ge mee? We kunnen een eindje denzelfden weg gaan.

— Ik moet eerst nog wat eten. Dat kan een lange reis worden. Wilt ge even wachten?

— Als 't maar niet te lang duurt.

— Vijf minuutjes.

De vijf minuutjes werden er wel tien, maar toen stapten de wandelaars toch op.

— We gaan door dit binnenwegje, zei de vos. De menschen moeten mij niet zien. Voorzichtigheid schaadt nooit.

De man en de knaap verdwenen in de duisternis.

Rond negen uur begaven Antoon en drie andere smokkelaars zich naar het Hazegras.

— Als hij nu maar bijten wil, zei de eerste.

— Vrees daarvoor niet, antwoordde een der gezellen. Hij denkt dat er wat te verdienen is.

— Als ons plan lukt zijn we hem kwijt. Die kerel is te gevaarlijk voor ons. Hij kent de streek opperbest.

— Ik heb de beste hoop dat ons zaakje gelukken zal. Dolf zal wel goed zijn boodschap gedaan hebben.

— De jongen is zoo slim als de roode vos zelf.

Wat moest er gebeuren? Ge weet reeds, dat Antoon een plan zou ontwerpen om Andries Bouk naar Engeland te vervoeren. Hij had besloten daarvoor list te gebruiken. De knaap, dien we in de woning van den rooden vos zagen, hielp hem daarbij.

De samenkomst in het Hazegras, zoogenaamd een smokkelpartij te beramen, diende alleen om den spion een strik te spannen en hem daar op een eenzame plek te lokken.

De vier mannen kwamen bij den verlaten stal van den schaper.

Dolf, de slimme knaap, was er reeds. Hij had een eind weegs den rooden vos vergezeld, hem dan verlaten om langs een ander paadje naar deze plaats te hollen.

— Welnu ? vroeg Antoon.

— Hij is hier al, fluisterde de jongen.

— Is 't waar ? hernam de andere met blijde verrassing.

— Ik heb zijn lang lijf daar juist langs het dun zien glijden.

— Opgepast dan. In een oogenblik zal hij herwaarts sluipen en dan is het : vos, ik heb u. We moeten goed onze rol spelen en doen of we over smokkelen spreken. Ik begin.

En zeer luid zei Antoon:

— Dus, mannen, we zullen weer een kansje wagen, nietwaar ?

Een zacht geritsel daarbuiten ontging den smokkelaars niet.

— 't Wordt tijd dat we weer eens wat verdienen ! riep een ander.

— Spreek wat zachter, viel een derde in.

Ze hoorden den vos nog meer naderen. Eensklaps sprong Antoon naar buiten.

— Ah, gij lage spion, gij sluwe vos, dat is buiten uw rekening nietwaar ? spotte hij, den verrader bij de kraag grijpende.

Zijn kameraden kwamen hem ter hulp, want Andries Bouw wilde zich verdedigen.

Weldra zag hij in, dat zijn tegenstand niet baten zou. Daarom besloot hij voor sukkelaar te spelen.

— Ach ! mannen, smeekte hij, doet mij geen kwaad. Dood mij niet !

— Stel u gerust, sprak Antoon. Al hebt ge een eindje koord rond uwen langen ook dubbel en dwars verdiend, wij zullen u toch genadig wezen. Maar ge moet zeer gewillig zijn.

— Wat gaat ge met mij doen ?

— Dat zult ge wel ondervinden. Allereerst een strop om uwen nek slaan om u bij den eersten kreet het ademen te beletten. Zijt ge echter koest als een hondje, dan moet ge voor uw leven niet vreezen.

De smokkelaars begaven zich nu met hun gevangene naar het strand.

— Ach, verdrink me niet ! smeekte de spion, over al zijne leden bevende.

— Stil maar, antwoordde Antoon. We zijn geen moordenaars. Gij hebt misschien wel eens een drenkeling gedood, om hem uit te plunderen, maar wij zijn edeler; een lage verrader kan dat echter niet begripen.

— Zeg vos, ik zal mij met uw gulden eens goed vermaken ! spotte Dolf.

— Ge hebt mij in een valstrik gelokt ! riep Andries Bouw met machteloze woede.

— Gij zoudt dat niet durven, hernam de jongen. Daarvoor zijt gij te braaf !

— Twee mannen pakten nu den gevangene op en droegen hem in een boot.

— 't Is jammer dat het donker is. Anders kondt ge nog eens een laatsten blik op uw woonstreek wer-

ten, sprak Antoon. Ge moet weten, dat ge van avond op reis gaat naar Engeland.

Wat schrok de verspieder! Alles was hem nu duidelijk.

Hij kermde en bad en smeekte, maar alles was nutteloos.

Antoon en de anderen stapten ook in het schuitje. Alleen Dolf bleef aan den oever.

Een half uur later keerden de smokkelaars terug.

— Hij is weg! juichte Antoon. Nu moeten we dien schelm niet meer vreezen. De Franschen hebben een spion minder en wij gevoelen ons veiliger.

— Naar Engeland? vroeg de knaap.

— En vandaar zal kapitein Jones hem wel op een Amerikaansch schip stoppen. Als wij hem maar kwijt zijn, dat is 't voornaamste. En nu, mannen, naar de herberg van Mie. Wij hebben nog belangrijke zaken te verhandelen.

Wat de smokkelaars bespraken, zullen we weldra vernemen.

De verdwijning van Andries Bouk verwekte nogal opschudding. Niemand wist eenig nieuws van hem te geven, behalve natuurlijk Antoon. De Winter en hun gezellen; maar die zwegen als een graf.

De Franschen zochten of ze ook ergens het lijk van hun spion konden vinden. Ze verdachten wel de smokkelaars, maar waren niet in staat, een enkel bewijs aan te voeren.

De bevolking betreurde de verdwijning van den verspieder niet.

III.

't Was avond. Een sloep had goederen naar 't Engelsch schip gehaald en voer zoo dicht mogelijk bij het land.

— Aan boord! beval Antoon, de visscher, die het bevel voerde.

De Winter en nog andere smokkelaars waadden door 't water naar de schuit en begonnen de goederen te lossen.

De kerels repten zich. De Winter ook werkte ijverig mee.

— Grijpt hen! klonk plotseling een stem.

— Verraad, de douaniers! riepen de mannen.

De Winter was radeloos. Overal zag hij zich omringd. Maar Antoon greep hem bij den arm en fluissterde snel:

— Volg mij naar de schuit!

De sloep lag bij het strand. Antoon en de boer sprongen er in. Er was aan boord een man gebleven die Free heette.

— We zijn overvallen! zei Antoon. Ik denk, dat de Franschen ons zullen willen volgen in een andere sloep, maar we moeten hen niet vreezen.

De douaniers hadden twee smokkelaars gegrepen. Maar een ambtenaar lag zwaar gekwetst neer.

— Ik weet zeker dat Antoon in de sloep gesprongen is ! riep een douanier. Hij en nog iemand zijn in zee geloopten. We hebben ook een sloep. We moeten hen achterna.

Driftig sprongen de tolbeambten in het schuitje. Ze hadden gepatroeljeerd en de smokkelaars ontdekt. Ze wilden ze allen vangen.

— Wij zijn 't wiid nabij ! juichte een douanier, terwijl hij de riemen in 't water plonste.

Maar pas had hij deze woorden geuit, of de sloep zat op 't zand.

— Wat nu gedaan ? klonk het spijtig.

Het viel de mannen echter niet moeilijk het ranke vaartuig weer vlot te krijgen, maar 't volgende oogeblik zaten ze op een andere bank.

— Wacht ! riep François, een der douaniers, terwijl hij een riem opvatte ; daar zullen we kort spel mee maken !

En de roeispaan in 't zand duwende meende hij beweging in de sloep te brengen... Hij stootte zoo hevig dat het vaartuigje snel voortschoof, maar de behendige, zeeman als over kop in 't water rolde.

Maar hij was weer spoedig in de boot.

't Roeien ging ellendig. De ambtenaren staken nu eens hun riemen zoo diep, alsof ze er paling mee wilden steken, dan weer sloegen zij ze zoo geweldig, dat het water hun om de ooren spatte.

Geruimen tijd dobberden de douaniers op die wijze, zonder iets te vorderen.

— We moeten wachten tot het licht wordt ! riepen eenigen.

— Dan ontsnappen de smokkelaars, zei François, Lij wien het koele bad den ijver niet gedooft had... Wilt ge weer platzak huiswaarts keeren, zooals het dikwijls is gebeurd ?

— Maar wat kunnen wij er aan doen ? schreeuwde een ander, de Logge genaamd, die zich honderd uren van hier, mits op 't land, wenschte. Wij zullen op deze banken de volgels toch niet vatten. Ik heb geen zin om te verdrinken.

— Naar den wal ! klonk het uit ieders mond.

Alleen François verzette zich, maar hij moest toegeven. Na vele moeilijkheden bereikten de douaniers het strand.

Hun overste wachtte hen.

— Hebt ge hen ? riep hij driftig.

Niemand scheen geneigd het ontkennend antwoord te geven.

— Spreek dan toch ! Ha, ik begrijp het al ! Twee gevangenen, als wij de gansche bende konden vatten.

François vertelde nu al het gebeurde. Toen de chef dit vernomen had kon hij toch maar moeilijk zijne mannen berispen.

— Wij blijven de wacht houden, zei hij.

De «Zeemeeuw», zooals Antoon's schuit heette, lag thans achter een bank, welke zich evenwijdig met de kust uitstreckte. In het midden dier bank was een

geul, waardoor men bij vloed varen kon. Wel is waar, men moest daarvoor goed het water kennen, maar Antoon was hiermee volkomen vertrouwd.

Onder klein zeil voer de schuit naar de nauwe geul. Free hield het roer. De Winter zat treurig op de bank. Hij dacht aan zijn gezin.

Antoon peilde en, kort, maar krachtig gaf hij zijn bevelen: bakboord, stuurboord, loeven, enz...

Zooals we reeds zeiden, Antoon kende 't vaarwater op zijn duimpje. Maar hoe het kwam, of hij in staat van koortsachtige gejaagdheid verkeerde en daardoor niet nauwkeurig peilde, of Free, eveneens door angst, niet goed luisterde, wie zal 't zeggen? — maar eensklaps schoot 't vaartuig over den grond, boem, boem, en de «Zeemeeuw» zat onbeweeglijk vast op de bank.

Boomen, duwen, stooten, 't hielp niets.

— We zitten gevangen! riep Antoon verschrikt. En aanstonds liet hij er op volgen:

— Misschein is 't mijn schuld, doch aan wien 't dan ook ligt, onze kans op ontvluchten is nu gering.

— Welke lichten zijn dat? riep Free.

— Verduïveld, we zijn er aan! Ginds ligt de Fransche brik! zei Antoon ontsteld.

De brik was een schip dat langs de kust voer.

De Winter sidderde.

— We zijn gevangen, jammerde hij.

— We moeten wachten tot er meer water op de

bank is, meer vermogen we niet, hernam Antoon.

Wachten! Wachten, als de nood zoo groot was, 't gevaar zoo dreigend! Ach, dat wachten duurde lang.

't Nachtelijk duister ging eindelijk over in schemer. De schuit zou zichtbaar worden.

— Nu is er genoeg water op de bank! riep Antoon. We zullen nog eens onze beste krachten inspannen.

't Werd tijd ook. De drie mannen gingen aan 't werk. Maar wat zij ook deden, 't eerste half uur viel er geen beweging in het schip te bespeuren.

— Zouden wij dan waarlijk veroordeeld zijn om Lier te blijven tot de speurhonden ons vangen? riep Antoon wanhopig, en op 't zelfde oogenblik stootte hij zoo krachtig met zijnen boom, dat de «Zeemeeuw» wat verschoof.

— 't Lukt! juichte Free.

De moed herleefde en met nog meer ijver werkte het drietal. En ja, eindelijk geraakte de schuit in de vaargeul, ze was vlot.

— Hoezee! jubelde Antoon. Nu zijn we weer sterk. Voorzichtig, dat we niet voor den tweeden keer op 't zand geraken. Eens over de bank, kunnen we zeilen zoo snel we willen. Er waait een aardig briesje.

De visscher peilde weer en Free, met de hand aan 't roer, luisterde aandachtig naar de korte bevelen, om in de goede richting te sturen: bakboord, stuurboord, loeven.

Voorzichtig voer de Zeemeeuw voort. 't Werd lichter.

Bezorgd zag Antoon naar de brik, die thans duidelijk zichtbaar was. Met zijn scherpen blik mat hij den afstand. Hij bemerkte beweging aan boord. Er viel niet aan te twijfelen: ginds had men de schuit in 't oog.

De «Zeemeeuw» was nu over de bank en in open vaarwater.

De wilde jacht zou beginnen, de wedstrijd, waarvan voor de smokkelaars de prijs het leven, 't verlies de dood was.

Antoon stelde zich aan 't roer.

— Fok hijschen! beval hij.

— Nu 't groot zeil.

De wind was gunstig. De visschersschuit ging er over als de vogel, wiens naam zij droeg.

Maar de Franschen bleven niet achter. Ook daar waren de zeilen geheschen en de jacht begon.

Met welk een vaart 't scheepje ook vorderde, het ging nog niet snel genoeg.

— Free, zet top- en sprietzeil op!

De man keek verwonderd Antoon aan. Zooveel zeil met dien stevigen wind, want het woei vrij hard.

Antoon ried die gedachten.

— Fluks top- en sprietzeil, herhaalde hij. 't Geef niet, al gaan we onderste boven. Vallen we onze vijanden in handen dan schieten ze ons neer. Dan maar lieve raas voor de visschen. Zoo zullen we den dood van ons bedrijf sterven, en dat honderd maal liever dan als een ellendeling terecht gesteld te worden.

De «Zeemeeuw» scheerde over de golven. Het witte schuim spatte in 't rond. De zeeman was in Antoon ontwaakt. Weg met alle somberheid! Hier gevoelde hij zich thuis, hier stroomde 't bloed hem krachtig door de aderen. En waarlijk, de zonderlinge man kon niet nalaten, met zijn hoed naar zijn vervolgers te zwaaien.

Wie zou 't winnen?

— We zeilen de volle zee in! riep Antoon, desnoods tot in Engeland toe. Zoover durft de Franschman ons niet volgen.

Doch de bevelhebber der brik scheen niet van plan zijn prooi los te laten. Hij seinde den smokkelaar bij te draaien.

— Zeker! spotte Antoon, ik zal een morgengesprek met u komen voeren. Neen, neen, zoo zot zijn we niet!

Maar eensklaps klonk er een sissend geluid.

— Ze schieten! riep De Winter verschrikt.

— Ha, bulderde Free. De lafaards! Met zeilen kunnen ze 't niet winnen. Nu willen ze ons als honderd neerschieten.

Sttt... siste het nogmaals. Kogels doorboorden de zeilen en vielen rond de schuit in 't water.

— Ze mikken goed, moet ik zeggen, zei de smokkelaar, die in deze hachelijke oogenblikken zijn kalmte bewaarde.

Plotseling slaakte Antoon een gil. Op 't zelfde oogenblik stortte hij neer.

— Antoon ! kreet Free, terwijl hij naar de achterplecht sprong.

Daar lag de ongelukkige, getroffen in het achterhoofd door een kogel. Zijn blik was al brekende.

— Anna... had... gelijk... mompelde hij. Groet haar...

Dan stierf hij

Ja, zijn vrouw had hem gesmeekt thuis te blijven, gevaarlijk bedrijf op te geven.

Beide mannen knielden naast den doode. Ze waren als verdoofd, schenen onbewust van hun vervolgers.

Uit dien toestand werden ze gewekt door stemmen. Een tiental Franschen waren in een sloep genaderd.

Onwillekeurig grepen Free en De Winter een band-spaak.

— Geen verzet ! bulderde een der Franschen.

— Laffe moordenaars ! gilte Free en dreigend verhief hij zijn vervaarlijk wapen.

Maar op 't zelfde oogenblik kreeg hij een hevigen slag op den arm, zoodat de spaak neerviel ; tegelijkertijd werd hij in den nek gegrepen.

— Brigand, ge verergert uw misdrijf nog door tegenstand ! bulderde de Franschman.

De Winter greep een der vijanden bij de borst en stootte hem in zee. Gelukkig werd de drenkeling gered.

De twee smokkelaars moeten hun tegenstand opgeven.

De Franschen staarden naar den doode. Niemand

hunner ontstelde. Ze waren reeds zoo gewoon aan de verschrikkingen van den oorlog.

Hardhandig werden de gevangenen in de sloep geduwd en naar de brik geroeid. Het lijk bleef op de schuit. De brik zette koers naar het Zwin en nam de schuit op sleeptouw.

Aan de douaniers op het strand had de nacht eindeloos geschenen. Nog altijd moesten ze de kust bewaken, om de smokkelaars te beletten te landen. Hun twee gevangenen lagen geboeid op het duin en werden door eenige soldaten omringd.

De overste was blij toen hij bij het aanbreken van den dag de «Zeemeeuw» op de bank ontdekte.

— De vogel zit gevangen ! juichte hij opgewonden.

Doch op 't zelfde oogenblik was de schuit vlot geraakt.

— Zij zullen ons nog ontsnappen ! tierde de chef. Maar neen, de brik heeft de schuit in 't oog. Hoerah, de jacht begint !

Tusschen hoop en vrees zwevende, hadden de douaniers den wedstrijd gade geslagen.

— De smokkelaars zijn gevat ! jubelde de overste, toen hij 't einde van den kamp zag.

Wat er juist gebeurde kon hij wel niet onderscheiden, maar duidelijk bemerkte hij dat zijne vrienden zegevierden.

— Naar het Zwin ! gebood hij aan zijn mannen.

De brik zal daar binnen loopen. De gevangenen moeten mee. Al de brigands zullen te Sluis opgesloten worden.

En zoo gebeurde het... De Winter en zijn gezellen werden naar de gevangenis te Sluis geleid.

Een jonge vrouw liep weenend naar 't Zwin. 't Was Anna, de vrouw van Antoon. Ze had het nieuws gehoord dat haar man gedood was... Tegen den middag brachten visschers het lijk naar de hut.

IV.

't Was avond. Dolf, die geholpen had om den rooden vos in de val te krijgen, stapte op een eenzamen, donkeren weg, naar Brugge. De broer van boer De Winter wist, dat vluchtelingen moesten komen. Ze zouden bij hem vertoeven. De Winter zat in de gevangenis en kon ze dus niet te gemoet gaan, zooals afgesproken was. Dolf kreeg nu opdracht dit te doen.

Na ruim een uur ontmoette hij drie personen, een man en twee vrouwen.

— Brugge, zei Dolf.

Dat was het wachtwoord.

— Gent, antwoordde de heer.

— Gij zijt de verwachte personen, sprak Dolf. Boer De Winter kan niet komen.

En de knaap vertelde wat er gebeurd was.

— Hoe treurig, zei de heer. En is er voor ons gevaar?

— Neen, ik moet u naar De Winter's broer, Gijs De Winter, brengen.

— Maar er volgen nog meer personen. Ze zijn wat achter ons. We wilden niet te veel de aandacht waken.

— Laat ons op hen wachten. We nemen dadelijk een binnenweg, hernam Dolf.

— 't Duurde niet lang of eenige jongelingen verschenen.

De heer heette Drielen. Daar hij vroeger tegen de Franschen gestreden had, moest hij in Engeland verblijven. Hij was in 't geheim naar Vlaanderen gekomen om zijn vrouw en dochter te halen. Hij zou met hen naar Engeland vertrekken op het smokkelschip. Ook nam hij eenige jonge lieden mee, die weigerden voor keizer Napoleon soldaat te worden.

't Was een moeilijke tocht geweest uit hun streek, de omgeving van Thorhout, naar de kust. 't Meest had het groepje door bosschen gereist. Maar hier waren ze in de open vlakte. En daarom kwamen ze door den avond naar de kust.

Dolf geleidde de vluchtelingen naar Gijs De Winter die op een groote hoeve woonde.

Gijs stond al op den uitkijk. Hij was verwonderd zooveel menschen te zien. Mijnheer Drielen vertelde hem, welk gezelschap hij meebracht.

— O, ik wil u allen helpen, zei Gijs De Winter. Ge weet al wat er met mijn broer gebeurd is?

— Ja, en ik heb er verdriet over.

— 't Is heel treurig. We moeten dus oppassen. Deze hoeve is vroeger een kasteeltje geweest. Er be-

staat nog een geheime kelder. En het best is, dat ge daar verblijft. 't Smokkelschip is weggevaren voor de Franschen, en zal pas na eenige dagen weerkeeren. In den kelder zit ge veilig.

Met vreugde namen de vluchtelingen het voorstel aan. In den kelder lagen eenige matrassen. Er was een flinke vuurpot. Koude zou men er niet lijden. En honger evenmin.

Mijnheer Drielen sprak lang met Gijs De Winter over diens broer. Men moest toch een poging doen om den gevangene te verlossen. En mijnheer Drielen maende een list te kennen, die helpen kon.

Gijs luisterde aandachtig naar hem. Hij haalde dan de vrouw van zijn broer. En mijnheer Drielen sprak geruimen tijd met haar. Er werd een plan ontworpen. En nu zullen we vertellen hoe het uitgevoerd werd.

V.

't Schermerde reeds. De commandant van 't Sluische garnizoen zat in zijn bureel. Door de aanhouding van gisteren moest hij veel schrijven.

Een soldaat trad binnen.

— Een vrouw verlangt u te spreken, zei hij.

— **Ik heb geen tijd.** Zeker een der smokkelaarswijven? antwoordde de overste wrevelig.

Maar de vrouw stond reeds aan de deur van zijn kamer. Ze liet zich op de knieën vallen en stak smeeënd de handen omhoog.

— Ach, goede heer, heb deernis met mij en met mijn arme kinderkens! riep ze uit.

— Wie zijt gij? vroeg de kommandant vriendelijker.

Hij was in den grond van zijn hart een zacht mensch, zeer vatbaar voor indrukken. Maar de oorlogstijd maakte hem soms ruw en bot.

— Sta op, hernam hij. En vertel me wie ge zijt.

— De vrouw van den gevangene smokkelaar.

— Er zijn vier gevangenen, hernam de overste, de ongelukkige oprichtende en haar naar een zetel leidende.

— Mijn man heet De Winter. Och, mijnheer, heb medelijden! Hij is niet slecht, hij zal nooit meer smokkelen, ik beloof het u.

— Vrouwtje, ik heb medelijden met u, maar ik kan u niet helpen. Uw man heeft ergens tegenstand geboden. Bovendien is het de tweede maal dat hij betrapt wordt. Ik mag u niets verbloemen; uw man moet sterven.

— Sterven, sterven! gilde de vrouw. Ach, mijnheer, wie zal dan de steun zijn van mijn arme kinderkens en van mij? Wees toch niet zoo wreed!

— De wetten des keizers moeten, geëerbiedigd worden. Ik kan slechts mijn plicht volbrengen. Ten andere, 't is niet aan mij, om het vonnis te vellen, dit te verscherpen of te verzachten. Ik kan niets doen.

— Laat me dan nog eens bij mijn man! smeekte vrouw De Winter.

— Dat ook is strijdig met het reglement, hernam de commandant. Ik mag het niet toestaan.

— Op mijn knieën smee ik het u! riep de boerin.

weer op den vloer zakkende. Ach, heer, geef mij ver-
lof hem een woord van Troost te brengen. Een oogen-
blik maar, heb deernis met ons.

De overste aarzelde. Hij was ontroerd. Hij vond
het vonnis ook wreed.

— Henri, gebod hij eindelijk tot een soldaat,
breng haar naar de gevangenis. Ik zal een toelating
schrijven voor deze vrouw, om den gevangene De
Winter te bezoeken. Maar 't mag maar vijf minuten
duren.

De commandant schreef eenige regelen en gaf het
briefje aan den soldaat. Wat later stond de boerin
voor het sombere gebouw waar de gevangenen zaten.

De cipier las het papier, rammelde met zijn sleutel-
bos en geleidde de vrouw naar een cel, aan 't einde
van den gang. Nog een oogenblik en de beide echt-
genooten lagen in elkaars armen.

— De oogenblikken zijn kostbaar, fluïsterde de
boerin. Ik kom u verlossen, rap doe uw bovenkleeren
af en verwissel ze met de mijne.

— En gij ?

— Geen tegenspraak ! Alles zal wel afloopen.
Maar ik smeek u, talm niet langer. Denk aan onze
kinderen ! Men zal u dooden als gij hier blijft. De
overste heeft het gezegd.

De man gehoorzaamde ; hij was wonderlijk te
moede. Wat beteekende dit alles ?

— Straks verlaat ge de gevangenis, sprak zijne
vrouw. Men zal u voor mij aanzien. Houdt uw han-
den voor uw gezicht en doe alsof ge weent. Ga strom-

pelend. Tusschen de Oost- en Zuidpoort is er eene
doorwaadbare plaats in de stadsgracht. Aan de an-
dere zijde wacht Frank Visser u.

— Maar gij ?

— De Franschen mishandelen geen vrouwen.
Morgen ben ik ook vrij. Laten we onze rol goed spe-
len.

En nu begon de moedige vrouw weer luid te jam-
meren en te weklagen, zoodat het in den gang weer-
klonk:

— Ach, beste man, ge zult sterven en wee onze
arme kindertjes. Waarom waart ge zoo roekeloos !

De cipier, die in den gang op en neer liep, mompel-
de :

— 't Zijn harde tijden. Voor het smokkelen van
wat koffie en suiker, moet de boer nu opgeknoopt
of neergeschoten worden. Vijf minuten staat er op
het papiertje van den kommandant. Vijf minuten, 't
is weinig, als men elkander voor 't laatst ziet. Maar 't
zijn er nu al zeven en ik ook moet oppassen en ge-
hoorzamen.

De gevangenebewaarder klopte op de deur.

— 't Is tijd ! riep hij. De minuten zijn om.

— Ach, 't afscheid ! kreet vrouw De Winter. Hoe
wreed, hoe schrikkelijk !

De cipier opende de deur.

— Vrouwtje, zei hij, 't spijt mij, maar ik moet u
naar buiten leiden, anders wordt ik zelf gestraft.

't Was donker in de cel. De gevangenebewaarder
zag schier niets, maar hoorde gesnik en gekerm. Hij

nam de vrouw zachtjes bij den arm en leidde haar mee. De man kroop in den hoek zijner cel. Zoo toch meende de cipier.

De vermeende vrouw sloeg de handen voor 't gelaat en strompelde naar de poort.

— Moed, vrouwtje, moed, misschien loopt alles nog goed af, troostte de cipier, den gevangene voorzichtig op straat duwende. Ze praten soms erger dan ze het meenen.

— Gelukt, gelukt! juichte inwendig de boer.

En voort spoedde hij zich door de Kapellestraat naar de Wallen.

In hevige spanning lag zijn vrouw op het strooi der cel. Hoe vreesde ze, dat de deur weer geopend en haar man binnengeleid zou worden. Maar neen, alles bleef stil. Traag kroop de tijd voort. Dan sloeg het zeven uur. Om tien uur kwam de wacht. Ze keek even in de cel. Vrouw De Winter lag op het stroo.

— In order, zei de cipier. Die slaapt.

De Winter geraakte veilig over de wallen. Daar wachtte Frank Visser, een vriend.

— Gelukt! juichte deze.

— Ja... Ik ben vrij... Jammer, dat we de anderen niet kunnen helpen, zei De Winter. En ik ben nog ongerust voor mijn vrouw.

— O, ze zullen haar wel laten gaan. En aan de anderen denken we ook.

Frank Visser vertelde nu, hoe mijnheer Drielen het plan bedacht had. Geen twee uur later zat De Winter ook in den geheimen kelder van zijn broer. Maar wat

Zou men met zijn vrouw doen?

— Gevangene De Winter, sta op, gebod een soldaat den volgenden morgen.

Diep ontroerd rees de boerin overeind. Twee soldaten namen haar tusschen zich. Voor de poort stond een wagen gereed. De cipier lichtte bij met een toorts, want 't was nog donker.

— Dat is de gevangene niet! riep hij eensklaps. Waarachtig 't is een vrouw. Ben ik nu betooverd?

— Wat beteekent dat? Hoe komt gij hier? tierde de overste der wacht.

— Breng mij naar den kommandant, hem alleen zal ik uitleg geven, antwoordde de vrouw kalm.

De commandant werd onmiddellijk gewekt.

— Een gevangene is ontsnapt! riep de overste der wacht.

— Wat zegt ge, kerel? Ontsnapt? Waar is de cipier? riep de commandant driftig.

— Hier. De gevangene De Winter is weg en deze vrouw zat in zijne plaats! antwoordde de gevangenebewaarder.

De commandant bekeek het gelaat der boerin. Hij herkende haar.

— Ha! riep hij woedend. Daarom smeektet gij om een laatste onderhoud met uw man! Maar dat zal u duur te staan komen. Overste der wacht, haal den meier.

De commandant voelde zich verre van gerust. Hij had 't reglement overtreden door aan de vrouw toe

te laten haar man te bezoeken. Hij was dus de schuldige. Weldra was de meier van Sluis daar. Deze haatte in den grond van zijn hart de Franschen en hij verblijdde zich over de ontsnapping van De Winter.

— Een verwenscht geval, zei de commandant.

— Ja, maar die vrouw moet vrij! antwoordde de meier koel. De wet verbiedt een vrouw niet, haar echtgenoot te verlossen. 't Reglement verbiedt daartegen den commandant, om aan iemand toelating te geven een gevangene te bezoeken, besloot de burgemeester scherp.

— En als ik dat wif gevangen houd?

— Ben ik verplicht het hooger bestuur deze onregelmatigheid te melden.

De commandant mompelde een verwensching.

Maar hij moest toegeven. Vrouw De Winter werd in vrijheid gesteld. Hoe juichte zij, toen zij thuis gekomen, haar kinderen in gezondheid terugvond en vernam, dat haar man veilig in den kelder zat.

De andere smokkelaars moesten naar Eekloo gevoerd worden. Maar onder Heile werd de wagen overvallen. Een groote bende joeg de enkele soldaten op de vlucht.

Een paar uren later zaten de bevrijde smokkelaars ook in den geheimen kelder. De Franschen zochten overal. Maar dat plaatsje vonden zij niet.

Een week later bracht een schuit het heele gezelschap naar Engeland.

Vrouw De Winter zou betere tijden afwachten. Ze vertroostte de arme Anna, de weduwe van Antoon.